

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor

tel.: (02) 228 49 00, fax: (02) 251 94 82

E-pošta: info@kmetijski-zavod.si, <http://www.kmetijski-zavod.si/>

Maribor, 30. 4. 2020

Oddelek za kmetijsko svetovanje, specialistična služba za vinarstvo

ETIKETA – OSEBNA IZKAZNICA VINA

Etiketa na steklenici vina že stoletja seznanja porabnike o poreklu, vrsti in kakovosti vina. Da bi se izognili zavajanju porabnikov, je zakonsko urejeno, kaj mora biti in kaj je lahko na etiketi.

Oblikovanje in razkošnost etiket ter druge opreme na steklenicah sta bistveno odvisni od vrste, stila in kakovosti vina.

Etiketa je tista, ki v trgovini pritegne neodločenega kupca. Lahko je klasično elegantna ali pa drzna in inovativna.

Običajno je poudarek na prepoznavnosti pridelovalca, dopadljivosti, eleganci in temu, da pritegne pozornost na trgu.

Etiketa mora biti usklajena z veljavno vinsko zakonodajo, na njej morajo biti navedeni predpisani podatki. Podatki na etiketi predstavljajo vino in lahko bi rekli, da je **etiketa osebna izkaznica vina**.

Odločitev za novo etiketo ali osvežitev etiket obstoječe blagovne znamke vin je zahtevna naloga. Priporočam, da se posvetujete s strokovnjaki za vinski marketing. Pri oblikovanju vinske etikete morajo družno sodelovati vinar, tržnik in oblikovalec. Potrebno je temeljito poznavanje tehnologije tiska, materialov in načinov etiketiranja (ročno ali strojno).

Lahko se odločimo za eno etiketo, lahko imamo glavno in stransko etiketo. Pomembno je, da so na steklenici vsi zahtevani podatki dobro vidni.

Označevanje vina urejajo naslednje uredbe in predpisi:

- Uredba Sveta (ES) št. 1234/2007 z dne 22. oktobra 2007 o vzpostavitvi skupne ureditve kmetijskih trgov in o posebnih določbah za nekatere kmetijske proizvode (Uredba o enotni SUT),
 - Uredba Komisije (ES) št. 607/2009 z dne 14. julija 2009 o določitvi nekaterih podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 479/2008 v zvezi z zaščitenimi označbami porekla in geografskimi označbami, tradicionalnimi izrazi, označevanjem in predstavitvijo nekaterih proizvodov iz vinskega sektorja,
 - Zakon o vinu (Uradni list RS, št. 105/06),
 - Pravilnik o označevanju in embalaži vina (Uradni list RS, št. 37/2010, 52/03, 44/05 in 8/17).
- V nadaljevanju predstavljamo vse podatke, ki morajo biti na vinski etiketi.

OBVEZNE OZNAKE na glavni etiketi

- **Vrsta proizvoda:** vino; mlado vino, ki je še v vrenju; likersko vino; peneče vino; kakovostno peneče vino; kakovostno aromatično peneče vino; gazirano peneče vino; biser vino; gazirano biser vino; grozdni mošt; delno prevret grozdni mošt; delno prevret grozdni mošt iz sušenega grozdja; zgoščen grozdni mošt; RTK; vino iz sušenega grozdja; vino iz prezrelega grozdja.
- **Vsebnost dejanskega alkohola** izražena kot volumski delež v %, se matematično zaokroži na cel % ali najmanj na 0,5%. Pred vsebnostjo dejanskega alkohola se lahko nahaja ena od naslednjih navedb: "dejanski alkohol" ali "dejanska alkoholna stopnja" ali okrajšava "alk". Za vsebnostjo dejanskega alkohola mora biti navedena oznaka »vol. %«.

Velikost oznake za vsebnost dejanskega alkohola mora biti navedena s črkami in številkami naslednjih velikosti:

 - najmanj 5 mm na posodi, katere nazivna prostornina je večja od 1 litra;
 - najmanj 3 mm na posodi, katere nazivna prostornina je večja od 0,2 litra in do vključno 1 litra, ter za posebna vina;
 - najmanj 2 mm na posodi, katere nazivna prostornina je največ 0,2 litra.
- **Nazivna prostornina se navede v hektolitrih, litrih ali centrilitrih**

Velikost oznake za vsebnost dejanskega alkohola mora biti navedena s črkami in številkami naslednjih velikosti:

 - najmanj 5 mm na posodi, katere nazivna prostornina je večja od 1 litra;
 - najmanj 3 mm na posodi, katere nazivna prostornina je večja od 0,2 litra in do vključno 1 litra, ter za posebna vina;
 - najmanj 2 mm na posodi, katere nazivna prostornina je največ 0,2 litra.
- **Oznaka ostanka nepovretega sladkorja sladkorja za peneča in gazirana vina.**

Oznaka je lahko:

 - popolnoma suho (brut nature), če vsebuje manj kot 3 g/l reducirajočih sladkorjev;
 - izredno suho (extra brut), če vsebuje manj kot 6 g/l reducirajočih sladkorjev;
 - zelo suho (brut), če vsebuje manj kot 12 g/l reducirajočih sladkorjev;
 - suho (extra dry), če vsebuje od 12 g/l do 17 g/l reducirajočih sladkorjev;
 - polsuho (sec), če vsebuje od 17 g/l do 32 g/l reducirajočih sladkorjev;
 - polsladko (demi sec), če vsebuje od 32 g/l do 50 g/l reducirajočih sladkorjev;
 - sladko (doux), če vsebuje več kot 50 g/l reducirajočih sladkorjev.

Odstopanja med analizno določenimi in deklariranimi vrednostmi koncentracije reducirajočih sladkorjev pri penečih vinih so lahko za največ 3 g/l.
- **Tradicionalni izrazi za vina z zaščiteno označbo porekla in vina z geografsko označbo**
 1. za vina z označbo porekla:
 - za mirna vina: "kakovostno vino z zaščitenim geografskim poreklom" ali "kakovostno vino ZGP" ter "vrhunsko vino z zaščitenim geografskim poreklom" ali "vrhunsko vino ZGP";
 - za peneča vina: "kakovostno peneče vino z zaščitenim geografskim poreklom" ali "kakovostno peneče vino ZGP" ali "penina" ter "vrhunsko peneče vino z zaščitenim geografskim poreklom" ali "vrhunsko peneče vino ZGP" ali "penina";

- za vina, za katera so geografsko območje in lastnosti določeni s posebnim predpisom: “vino s priznanim tradicionalnim poimenovanjem“ ali “vino PTP“ ali “renome”;

2. za vina z geografsko označbo:

- za mirna vina: “deželno vino s priznano geografsko oznako“ ali “deželno vino PGO“. Tradicionalni izrazi za vina z zaščiteno označbo porekla in za vina z zaščiteno geografsko označbo se morajo uporabljati z navedbo ustreznega geografskega območja. (obvezna je navedba geografske označbe iz pravilnika, ki ureja seznam geografskih označb in neobvezna je navedba vrste geografskega območja).

• **Geografske označbe iz pravilnika, ki ureja seznam geografskih označb za vina z zaščiteno označbo porekla in vina z geografsko označbo**

Obvezne geografske označbe iz pravilnika, ki ureja seznam geografskih označb so:

- geografske označbe vinorodnih dežel kot obvezne oznake za deželna vina PGO in mošt;

- geografske označbe vinorodnih okolišev kot obvezne oznake za kakovostna vina ZGP in vrhunska vina ZGP ter mošt, namenjen pridelavi teh vin.

Dovoljene oznake so tudi naslednje geografske označbe:

- geografske označbe vinorodnih podokolišev in vinorodnih ožjih okolišev za kakovostna vina ZGP in mošt, namenjen pridelavi teh vin;

- geografske označbe vinorodnih krajev in vinorodnih leg za vrhunska vina ZGP in mošt, namenjen pridelavi teh vin.

• **Izvor**

Za označbo izvora se uporablja ena od naslednjih navedb:

"vino iz (...)", "pridelano v (...)" ali "proizvod iz (...)" ali enakovredni izrazi, ki jim je dodano ime države članice ali tretje države, kjer se grozdje obira in predeluje v vino na tem območju;

• **Polnilec za mirna vina in proizvajalec za peneča**

Pomen izrazov:

(a) "polnilec" pomeni fizično ali pravno osebo ali združenje takih oseb, ki izvajajo dejavnost polnjenja ali v imenu katerih se izvaja dejavnost polnjenja;

(b) "polnjenje" pomeni polnjenje zadevnega proizvoda v posode s prostornino, manjšo od 60 litrov, za kasnejšo prodajo;

(c) "proizvajalec" pomeni fizično ali pravno osebo ali združenje takih oseb, ki so predelale ali v imenu katerih so bili grozdje, grozdni mošt in vino predelani v peneča vina, gazirana peneča vina, kakovostna peneča vina ali kakovostna aromatična peneča vina;

(d) "prodajalec" pomeni fizično ali pravno osebo ali združenje takih oseb, ki niso zajete v opredelitvi proizvajalca, ki kupujejo in nato dajejo v promet peneča vina, gazirana peneča vina, kakovostna peneča vina ali kakovostna aromatična peneča vina;

(e) "naslov" pomeni navedbo kraja in države članice, v kateri je sedež polnilca, proizvajalca ali prodajalca.

Ime in naslov polnilca sta dopolnjena z izrazi "polnilec" ali "polni (...)".

Pri pogodbenem polnjenju se navedba polnilca dopolni z izrazi "polnjeno za (...)" ali, če sta navedena tudi ime in naslov osebe, ki je izvedla polnjenje v imenu tretje stranke, z izrazi "za (...) polni (...)".

Če polnjenje ne poteka v prostorih polnilca, se navedbe iz tega odstavka dopolni s sklicem na natančen kraj polnjenja in, če polnjenje poteka v drugi državi članici, ime te države.

OBVEZNE OZNAKE, ki so lahko izven glavne etikete

- **Serijska številka** označuje enoto pridelka oziroma proizvoda v prometu, ki je pridelana ali pakirana pod enakimi pogoji. Serija (lot) mora biti označena jasno in vidno s črko L in številko serije, ki skupaj omogočata identifikacijo pridelka oziroma proizvoda.
- **Številka odločbe o oceni vina ali mošta.** Za vina z zaščiteno označbo porekla, za vina z zaščiteno geografsko označbo, za sortna vina in za vinski mošt za neposredno potrošnjo, ki ima oznako sorte vinske trte, je obvezna oznaka navedba številke odločbe o ocenitvi vina ali mošta, in navedba pooblaščenice organizacije za oceno vina, ki jo je izdala. Navedba pooblaščenice organizacije je lahko v obliki kratice.
- **Oznaka ostanka nepovretega sladkorja za mirna vina.** Oznaka je lahko:
 - suho vino, katerega koncentracija reducirajočih sladkorjev ne presega 9 g/l, pod pogojem, da koncentracija skupnih kislin, izražena v gramih vinske kisline na liter, ni več kot 2 grama pod koncentracijo reducirajočih sladkorjev;
 - polsuho vino, katerega koncentracija reducirajočih sladkorjev presega največjo dovoljeno koncentracijo, določeno v prejšnji alineji, vendar ne presega 18 g/l, pod pogojem, da koncentracija skupnih kislin, izražena v gramih vinske kisline na liter, ni več kot 10 gramov pod koncentracijo reducirajočih sladkorjev;
 - polsladko vino, katerega koncentracija reducirajočih sladkorjev presega največjo dovoljeno koncentracijo, določeno v prejšnji alineji, vendar ne presega 45 g/l;
 - sladko vino, katerega koncentracija reducirajočih sladkorjev presega 45 g/l.Odstopanja med analizo določenimi in deklariranimi vrednostmi koncentracije reducirajočih sladkorjev so lahko naslednja:
 - pri suhih vinih za največ 1 g/l;
 - pri polsuhih vinih za največ 2 g/l;
 - pri polsladkih vinih za največ 3 g/l.
- **Navedba uvoznika za uvožena vina**
- **Vsebnost sulfitov.** Če vino vsebuje sulfite, je obvezna navedba na etiketi: »vsebuje sulfit« ali »vsebuje žveplov dioksid«.
- **Označba alergenov na osnovi mleka ali jajc**
Če vino vsebuje mlečne beljakovine - napišemo: »vsebuje mleko« ali »proizvod iz mleka« ali »mlečni kazein« ali »mlečne beljakovine« oz. če vino vsebuje jajčne beljakovine - napišemo: »vsebuje jajca« ali »jajčne beljakovine« ali »proizvod iz jajc ali »jajčni lizocim« ali »jajčni albumin«

DOVOLJENE OZNAKE

- **Navedbe vrste geografskih območij:**
 - (a) za deželna vina PGO, za grozdje, mošt in druge proizvode iz grozdja in vina: »vinorodna dežela«;
 - (b) za kakovostna vina ZGP in vrhunska vina ZGP ter grozdje in mošt, namenjen pridelavi teh vin: »vinorodni okoliš«, »vinorodni podokoliš«, »vinorodni ožji okoliš«;
 - (c) za vrhunska vina ZGP ter grozdje in mošt, namenjen pridelavi teh vin: »vinorodni kraj«, »vinorodna lega«.
- **Leto trgatve** če je bilo najmanj 85 % grozdja, uporabljenega za proizvode, potrganega v zadevnem letu.

- **Sorta vinske trte**
 - če je imenovana samo ena sorta vinske trte ali njena sopomenka, je bilo najmanj 85 % proizvodov proizvedenih iz te sorte;
 - če sta imenovani dve ali več sort vinske trte ali njihove sopomenke, je bilo 100 % zadevnih proizvodov proizvedenih iz teh sort. V tem primeru morajo biti sorte vinske trte navedene v padajočem vrstnem redu glede na uporabljeni delež in v črkah enake velikosti.
- **Dodatne oznake** za polnitev za deželna vina PGO, kakovostna vina ZGP in vrhunska vina PGO, za katera je pridelal grozdje in vino isti pridelovalec, ki je vino tudi ustekleničil, so:
 - “lastna trgatev in polnitev“ ali “ustekleničeno na posestvu“ ali “ustekleničeno na kmetiji“ ali “pridelal in polnil“ ali “klet“ ali “kmetija“ ali “posestvo“ ali “vinska klet“.
- **Barva vina**

Navedba barve vina je obvezna samo v spremljevalnih dokumentih, ki so izdani na osnovi registra oziroma kletarske evidence, in na komercialnih dokumentih.
- **Navedba dodatnih parametrov fizikalno kemične analize** in navedba metode pridelave, tudi integrirane in ekološke pridelave ter navedbe o tradiciji
- **Fantazijska imena in blagovne znamke** ne smejo zavajati potrošnika
- **Kolektivne blagovne znamke, ki vsebujejo geografske označbe**, čeprav vino ni pridelano na območju, ki je v blagovni znamki vsebovano, so “Jeruzalemčan“, “Ljutomerčan“, “Janževac“, “Kapelčan“, “Virštajnčan“, “Haložan“ in “Teranton“.

Dodatni tradicionalni izrazi so: Mlado vino, Pozna trgatev, Izbor, Jagodni izbor, Suhi jagodni izbor, Ledeno vino, Arhivsko vino (Arhiva), Slamno vino (vino iz sušenega grozdja)

Namesto zaključka: Primer etikete, usklajene z vinsko zakonodajo.

VINORODNI OKOLIŠ		
ŠTAJERSKA SLOVENIJA		
LAŠKI RIZLING		
KAKOVOSTNO VINO ZGP		
SUHO		
PRIDELAL IN POLNIL: JANEZ NOVAK, Pečica 1, 3240 Šmarje pri Jelšah		
PRIDELANO V SLOVENIJI		
ALK 11 vol.%		0,75 L
LETNIK 2017	REG. ŠT. MB 33/2018	L serija 1/2500
VSEBUJE SULFIT		

**Tadeja Vodovnik Plevnik, univ.dipl.inž.kmet.,
specialistka za vinarstvo in pridelavo sadjevca**